

Dívčí skauting

Vlasta Macková

(Pro hradecký almanach, červen 2001)

Psát o dívčím skautingu dnes je velice těžký úkol. Buď z toho bude přehled práce našich obětavých, vzdělaných a odvážných předchůdkyň, které probouraly zátarasy držící dívky v zajetí jejich přípravy na práci v budoucí rodině a znemožňující jí další vzdělání a výdělečnou činnost, nebo to bude výčet nespravedlivého zatížení dnešních žen s kvalifikací pro nejrůznější obory, hledajících při vedení domácnosti chvilku času, kterou by strávily s vlastními dětmi. Přičtete-li k těmto problémům ještě nejistotu sociální, stoupající rozvodovost a procento fetujících mladistvých, zůstanete v rozpacích, odkud začít.

Skautky tvořily vždy menšinovou skupinu obyvatelstva, protože vycházely z určité hodnotové životní stupnice. Nikdy netoužily po osobním přepychu nebo „zviditelnění“, ale po možnosti stát se prospěšnou svému okolí. Snažily se „svítit“ ve svém „koutku“, jak zpívaly v písni „Ozáří věrně koutek svůj“, ale rozhodně tam nehodlaly zůstat sedět. Sice mně vždy přeběhne mráz po zádech, když si přečtu, že zakladatel skautingu zvolil pro dívky jméno „Guides“, přičemž se inspiroval pojmenováním anglického vojenského elitního sboru v Indii, ale na druhé straně mě uspokojí představa vypočítávaných vlastností příslušníků tohoto tělesa: vynikali svou pohotovostí a vynalézavostí, ostrým postřehem a odvahou. Byli trénováni umět vyřešit každou situaci. Slovo „Guide“ obsahuje všechny potřebné vlastnosti včetně pilnosti, zdravého úsudku a spoléhání na sebe.

Po našich prvních Sasankách nám zbyl deník z tábora 1915, kde můžeme všechny tyto požadované vlastnosti vystopovat, i když šlo o patnáctileté studentky holešovického lycea s dvacetiletou vůdkyní Vlastou Štěpánovou (provd. Koseovou). Bez znalosti ocitovaného výčtu vlastností vojáka elitního sboru pochopily, že skautkami se stanou prací na sobě, ať šlo o nácvik skautských dovedností, tělesným cvičením nebo zájmem o kulturu. Chtěly být sestrami a v přátelském prostředí se připravit na okamžik, kdy skončí válka a v novém uspořádání politickém se budou moci uplatnit. Opravdu se jim to podařilo. Skauting je připravil pro život a dokázaly si i v nejkruťjších zkouškách, kterými v životě prošly, zachovat svůj „lidský rozměr“.

Jména Vlasty Koseové, první předsedkyně dívčího odboru Dr. Anny Berkovcové, její nástupkyně spisovatelky Bronislavy Herbenové a první náčelní Emilie Milčicové by neměla být zapomenuta. Stejně tak by se nemělo přestat mluvit o jejich podílu na organizaci škol pro dívky, práci v Čs. Červeném Kříži, Ústředí čs. hospodyň a při řešení ženské otázky vůbec.

Než jsme se dočkaly po r. 1970 obnovy Junáka, měly jsme dost času diskutovat. Skoro jsem nevěřila, že bude možné se vrátit k samostatným dívčím oddílům, když škola, pionýrská organizace, kroužky vedené vysokoškolsky vzdělanými instruktory i tábory ROH byly koedukované. Ale sotva jsme Junáka obnovili, nebylo slyšet nic jiného než dotazy pedagogů, lékařů i rodičů, zda to uděláme.

V r. 1990 jsme se živelně „rozjely“. Nezačaly jsme s analýzami, rekriminacemi a vizemi, ale s konkrétní pomocí novým oddílům jako v r. 1945 i 1968. Při anketě o koedukaci v obou kmenech (1992) vyšlo po rozboru a statistickém hodnocení jednoznačně najevo, že skautky si přejí spolupráci s JK, ale ne koedukaci.

V únoru 1992 jsme na srazu okresních a oblastních zpravodajek výchovných a zpravodajek pro DLŠ shrnuly program skautek do těchto bodů: Sebevýchova. Odpovědnost za sebe, za druhé, za svět. Schopnost samostatně rozhodovat ve složitých situacích. Příprava na službu druhým. Obohacování mezilidských vztahů. Vztah k přírodnímu a kulturnímu prostředí a dovednosti potřebné k životu v přírodě. Fyzická zdatnost a péče o zdraví své i svěřených dětí. Rozvoj tvořivosti a schopnosti vnímat umění. Péče o domov a příprava pro založení vlastní rodiny. Zachovávání skautského slibu a zákona.

Dnes je situace jiná. Olomoucký sněm zvolil likvidaci oddělených náčelnictev. Ne že by ubylo problémů s výchovou dnešní generace, ale program skautek se nespecializuje na výchovu dívek.

Předností i slabinou našeho hnutí je skutečnost, že úroveň oddílu je závislá na úrovni vůdce či vůdkyně oddílu. Věřme tedy, že mnoho mladých vůdkyň, které nám stále přibývají, pochopí, že přes všechny technické vymoženosti budou i nové děti potřebovat láskyplné vedení, které televize ani internet nenahradí.

Světová asociace WAGGGS nám hned v r. 1990 obnovila titul „zakládajícího členu“, protože naše zakladatelky pochopily, že ve světovosti skautingu je cesta k zajišťování míru a od vzniku Svazu junáků skautů a skautek se podílely na mezinárodním poli. Proto jsme v r. 1928 byly mezi prvními 27 státy, které se do nové dívčí mezinárodní organizace přihlásily.

Dnešní WAGGGS staví výchovu ke světoobčanství na přední místo s důrazem na práci a zodpovědnost v oddíle, obci a celé Zemi. Výchovné, kulturní i zdravotnické projekty mohou pomoci zajistit život v novém tisíciletí. Vždyť nás je ve 140 státech přes deset miliónů!